

CU PRIVIRE LA MASACRUL DE LA FÂNTÂNA ALBĂ DIN 1 APRILIE 1941

REGARDING THE FÂNTÂNA ALBĂ MASSACRE OF APRIL 1, 1941

Valeriu ODAJIU,

Specialitatea Istorie și Educație pentru Societate, gr. IES 2401,
Coordonator științific: **Ludmila CHICIUC**, dr., lector univ.,
Centrul Universitar „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul
al Universității Tehnice a Moldovei

Rezumat: *Studiul analizează tragedia de la Fântâna Albă din 1 aprilie 1941, un moment de cotitură în istoria românilor din Bucovina de Nord. Este elucidat faptul transformării de către regimul sovietic a dorinței firești de libertate, nutrită de bucovinenii supuși ocupației și bolșevizării, într-o capcană, care avea să schimbe multe destine. Calvarul populației din Bucovina de Nord începuse odată cu ocuparea provinciei românești de către URSS, urmare a înțelegerii sovieto-germane de împărțire a sferelor de influență. Regimul sovietic a instaurat în teritoriul nou ocupat, o atmosferă de nesiguranță și control absolut, suplimentată de persecuții, represiuni, expropriere și confiscarea proprietăților. Singura cale de scăpare și eliberare care a răsărit în mintea celor asupriți a fost trecerea graniței spre România. Această speranță, însă, a fost exploatată de autoritățile NKVD pentru a identifica în mediul populației românești, așa numiții „dușmani ai poporului”.*

Autoritățile sovietice au lansat ideea falsă despre posibilitatea trecerii hotarului spre România, la o dată anume, convenită cu partea română. Aceasta a fost în fapt o provocare administrativă mascată sub forma acordului de plecare, potrivit exemplului repatrierii etnicilor germani și polonezi. Astfel, autoritățile au încurajat perfectarea listelor cu

persoanele care doreau să se repatrieze în România. Este prezentată analiza modului în care autoritățile au folosit „listele de repatriere” pentru a identifica și elimina persoanele incomode regimului prin represiune, mulți gospodari înscriși pe liste fiind arestați cu săptămâni înainte de masacru, tocmai pentru a decapita elitele satelor.

Acest proces a culminat cu masacrul din poiana Varnița (Fântâna Albă), din 1 aprilie 1941, când o mulțime estimată între 3.000 și 5.000 de oameni din 43 de sate, convinși de zvonurile lansate de agenții sovietici că drumul spre țară este deschis, s-a îndreptat spre hotarul cu România într-o procesiune a păcii. La doar trei kilometri până la linia de demarcație, drumul le-a fost tăiat brutal de grănicerii sovietici care au deschis focul de mitralieră din tranșeele pregătite anterior. Măcelul a fost urmat de scene de o barbarie greu de descris. Supraviețuitorii care au încercat să fugă în pădurea de fagi au fost urmăriți de cavalerie și vânați, asemenea unor animale. Răniții și cei deja morți au fost aruncați în gropi comune, unii fiind încă în viață. Pe locul tragediei autoritățile sovietice au dispus plantarea unei fâșii de pădure cu molizi pentru a ascunde crima. Puținii oameni care au reușit să scape de măcel, au fost ulterior arestați și supuși interogărilor intense pentru a se găsi cât mai mulți participanți la manifestare.

Lucrarea scoate în evidență curajul celor care au mers spre graniță purtând elemente religioase și pașnice, dar și brutalitatea sistematică a regimului. În final, este evidențiată relevanța acestei teme astăzi, la 85 de ani de la eveniment, subliniind importanța adevărului istoric în păstrarea demnității naționale.

Cuvinte-cheie: *Masacrul de la Fântâna Albă, Bucovina de Nord, NKVD, represiune stalinistă, identitate națională, drepturile omului*

Abstract: *This paper analyzes the tragedy of Fântâna Albă of April 1, 1941, a turning point in the history of Romanians from Northern Bukovina. The study explores how the natural desire for freedom was transformed by the Soviet regime into a trap that would alter many destinies. Furthermore, I will examine the way in which the authorities used "repatriation lists" to identify and eliminate through repression those individuals deemed inconvenient to the regime, a process that culminated in the massacre at Varnița clearing. The paper highlights the courage of those who marched toward the border carrying religious and peaceful symbols, as well as the systematic brutality of the regime. Finally, we emphasize the relevance of this theme today, 85 years after the event, underlining the importance of historical truth in preserving national dignity.*

Keywords: *Fântâna Albă Massacre, Northern Bukovina, NKVD, Stalinist repression, national identity, human rights*

Bibliografie:

1. CAȘU, Igor, *Dușmanul de clasă. Represiuni politice, violență și rezistență în R(A)SS Moldovenească, 1924-1956*, Chișinău, Editura Cartier, 2014
2. MIHAILIUC Gheorghe, *Dincolo de cuvintele rostite*, Editura Vivacitas, Hliboca, 2004
3. PURICI, Ștefan, „Fântâna Albă, 1 aprilie 1941: între adevărul istoric și falsificarea trecutului”, în *Analele Bucovinei*, Anul XXVIII, nr. 2 (57), București, Editura Academiei Române, 2021, pp. 583-596